

Medlem af Inatsisartut Malik Berthelsen
Nuuk

Besvarelse af spørgsmål fremsat i henhold til § 36, stk. 1 om handel med øl og kulsyreholdige læskedrikke

Kære Malik Berthelsen,

Du har i medfør af § 36, stk. 1 i forretningsordenen for Inatsisartut stillet tre spørgsmål til Naalakkersuisut relateret til handel med øl og kulsyreholdige læskedrikke, som hermed besvares.

- 1) *Er det lovligt at handle med øl og andre kulsyreholdige drikkevarer med emballage uden pant i butikkerne, som der bliver flere og flere af?*

I forhold til ovenstående spørgsmål kan det oplyses, at Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 16 af 28. maj 2002 om emballage til øl og kulsyreholdige læskedrikke regulerer en del af emballageprodukterne til drikkevarer, men dog ikke alle.

Bekendtgørelsen vedrører således kun øl og kulsyreholdige læskedrikke. En kulsyreholdig læskedrik bliver i henhold til § 56 i "Vejledning om mærkning af fødevarer af 1. maj 2004" defineret som en drik, der ikke indeholder mere end 150 mg/l koffein. Den førnævnte bekendtgørelse regulerer således kun kulsyreholdige drikkevarer, der har et koffeinindhold, der ligger under den ovennævnte værdi. Dette betyder eksempelvis, at produkter såsom energidrikke, der har et højere koffeinindhold end de 150 mg/l ikke er omfattet af reguleringen i bekendtgørelsen. Endvidere er drikkevarer som alcopops, cider og juice heller ikke omfattet af den gældende regulering, da disse hverken betragtes som øl eller falder ind under definitionen på en kulsyreholdig læskedrik.

Den gældende bekendtgørelse regulerer således kun emballagen på et udvalg af de drikkevarer, der bliver udbudt i Grønland. Der er derfor en udstrakt mulighed for lovligt at sælge drikkevarer i emballage, der ikke er omfattet af bekendtgørelsen. I henhold til bekendtgørelsens § 5, stk. 2 kan kommunalbestyrelserne i øvrigt meddele påbud vedrørende fjernelse af emballagetyper, der ikke er i overensstemmelse med bekendtgørelsen.

21. oktober 2010

Sagsnr. 2010-039980

Dok. Nr. 486894

Postboks 1614

3900 Nuuk

Tlf. (+299) 34 50 00

Fax (+299) 32 52 86

E-mail: nnpan@nanoq.gl

www.nanoq.gl

Endvidere kan det oplyses, at den gældende bekendtgørelse medfører forskellig regulering for forskellige geografiske dele af landet.

I Vestgrønland er det således kun tilladt at sælge og servere øl og kulsyreholdige læskedrikke i returemballage, der overholder de i bilaget til bekendtgørelsen angivet mål (se vedlagte bilag 1 til besvarelsen) med mindre der er opnået dispensation i henhold til de nedenfor beskrevne vilkår

I Øst- og Nordgrønland kan øl og kulsyreholdige læskedrikke sælges og serveres i engangsemballage, der kan indgå i et retursystem, som er godkendt af Naalakkersuisut. Imidlertid er der ikke i praksis etableret et retursystem. Det kan således i Øst- og Nordgrønland sælges øl og kulsyreholdige drikkevarer i engangsemballager, som ikke ifølge loven er forpligtet til at indgå i et fungerende returpantssystem.

Yderligere kan det oplyses, at medlem af Naalakkersuisut for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø har mulighed for at dispensere for bekendtgørelsens bestemmelser således, at der kan serveres øl og kulsyreholdige læskedrikke i engangsemballage. Betingelsen herfor er, at forsyningsmæssige vanskeligheder eller andre forhold gør sig gældende, og at emballagen bortskaffes på forsvarlig vis. Denne mulighed har blandt andet været benyttet over for videnskabelige ekspeditioner på Indlandsisen, hvor dispensationen konkret har været begrundet i både holdbarhed og vægt ved transport. Endvidere har denne mulighed været anvendt til at give tilladelse til salg af øl og kulsyreholdige læskedrikke på dåse i Nord- og Østgrønland.

Desuden har der, siden forelæggelse af et oplæg den 27. juni 2006 til det daværende landsstyre, været mulighed for at opnå dispensation til at sælge og servere øl fra fustager, der efter brug indsamles og genpåfyldes.

På FM2010/43 behandlede Inatsisartut et forslag til forespørgselsdebat om at liberalisere returflaskesystemet, så det bliver muligt at sælge øl og sodavand m.v. på andre typer flasker samt dåser end tilfældet er i dag.

Et flertal i Inatsisartut tilsluttede sig i den forbindelse Naalakkersuisuts svarnotat til sagen, hvoraf det fremgår at Naalakkersuisut er indstillet på at der iværksættes en samlet analyse af hvilke konsekvenser en liberalisering af returflaskesystemet vil have for vores samfund - herunder indførelse af et returdåsesystem - således at der i denne sag kan træffes beslutninger på et gennearbejdet grundlag.

Af svarnotatet fremgår det endvidere, at denne analyse skal foretage en vurdering af de miljømæssige konsekvenser, herunder en vurdering af "vugge til grav-princippet", hvor

også den miljøpåvirkning, som ligger i fremstilling af flasker, transport, rensning af flasker m.v. indregnes. En sådan samlet analyse skal ligeledes foretage en vurdering af andre relevante aspekter, herunder mulighederne for at et returpantssystem kan komme til at omfatte hele landet, hvad en liberalisering af returflaskesystemet betyder for transporten til Grønland samt for grønlandske producenter. Konsekvenserne for dagligvarebutikkerne skal også analyseres, ligesom konsekvenser for borgeren hvad angår pris og udvalg skal analyseres.

Naalakkersuisut vil derfor i oktober 2010 nedsætte en arbejdsgruppe, der blandt andet har til hensigt at se på mulighederne for at etablere et effektivt retursystem for hele Grønland, der også omfatter Øst- og Nordgrønland. Endvidere vil arbejdsgruppen forsøge at undersøge muligheden for en udvidelse af det eksisterende retursystem, således at der i fremtiden eventuelt kan etableres et retursystem, der dækker flere emballageformer end dem, som indgår i det eksisterende retursystem i Vestgrønland. Formålet med arbejdsgruppen er desuden at få undersøgt mulighederne for igennem en ændring af den gældende regulering at forbygge affaldsdannelse, og dermed forhåbentlig bidrage til at opfylde et af målene i Naalakkersuisuts affaldshandlingsplan.

Naalakkersuisut er endvidere indstillet på – bl.a. på baggrund af indstillingerne fra ovennævnte arbejdsgruppe – at foretage nødvendige ændringer af ovennævnte bekendtgørelse fra 2002 om emballage til øl og kulsyreholdige læskedrikke, bl.a. med henblik på at bekendtgørelsen kommer til at omfatte flere emballagetyper end tilfældet er i dag, bl.a. til gavn for miljøet. Naalakkersuisut er i den forbindelse indstillet på ligeledes at foretage nødvendige ændringer af den eksisterende miljøforordning om beskyttelse af miljøet således at Naalakkersuisut får den nødvendige bemyndigelse til at kunne fastsætte regler om emballage til drikkevarer for en større gruppe af emballagetyper end tilfældet er idag, herunder forbud mod eller pligt til anvendelse af bestemte emballagetyper samt pligt til etablering af returpantssystemer.

2) Kan Naalakkersuisut ikke gøre deres forestillinger om at sætte miljøafgift for emballagen for læskedrikke af hensyn til miljøet?

Naalakkersuisut er som udgangspunkt tilhænger af miljøafgifter på emballageprodukter til drikkevarer, idet det må forventes, at afgifterne har en gavnlig effekt på miljøet. Naalakkersuisut vil i den forbindelse vurdere, hvorvidt evt. kommende indtægter fra afgifterne helt eller delvist kan benyttes til miljøforbedrende tiltag.

3) *Kan Naalakkersuisut støtte en aldersbegrænsning for handel af læskedrikke tilsat opkvikkende midler?*

Eftersom dette spørgsmål ressortmæssigt henhører under Departement for Sundhedsområde er det Medlem af Naalakkersuisut for Sundhed der på vegne af Naalakkersuisut har besvaret dette spørgsmål, som hermed indgår i denne samlede besvarelse af § 36-spørgsmålet.

Det er Naalakkersuisuts vurdering at læskedrikke tilsat opkvikkende midler (især koffein) – også kendt som energidrikke – kan være direkte skadelige for både børn, unge og voksen ved et overdrevet forbrug.

Koffein kan give en kortvarig følelse af mere energi. Men koffein i større mængder kan betyde, at man bliver både urolig, nervøs, irriteret og får svært at koncentrere sig. Samtidig kan man få mavesmerter, hovedpine og kvalme. Nogle bliver rastløse, mens andre får hjertebanken og muskelrystelser. Andre får svært ved at sove ordentligt, når de har drukket energidrikke. Det betyder paradoksalt nok, at man får mindre energi jo flere energidrikke man drikker. Man kan herudover opleve en følelse af afhængighed af koffeinen, som kan gøre det svært at styre forbruget.

Det er især børn, gravide og kvinder, der planlægger at blive gravide, som det anbefales ikke at drikke energidrikke på grund af deres høje koffeinindhold.

- ❖ Gravide og kvinder der tænker på at blive gravide bør højst få 300 mg. Koffein pr. dag. For gravide er der risiko for påvirkning af graviditeten og barnet ved indtagelse af større mængder koffein.
- ❖ Børn og unge kan opleve bivirkninger – i form af forbigående adfærdsforandringer, såsom nervøsitet og angst – ved et langt mindre indtag af koffein end voksne. Børn og unge bør for eksempel ikke indtage mere end 2,5 mg koffein dagligt for hvert kilo de vejer. Det betyder, at et barn på 40 kilo højst bør få 100 mg koffein om dagen. Det er kun en anelse mere, end der er i en dåse energidrik på 0,25 l. Da koffein samtidig findes i andre drikke, som børn og unge har adgang til – blandt andet kaffe, the og sodavand, betyder det, at børn hurtigt kan overskride grænsen for indtag af koffein.

Naalakkersuisoq for Sundhed har forhørt sig om sagen hos Ernæringsrådet, som har følgende anbefalinger:

Ernæringsrådet tilslutter sig Fødevarestyrelsen i Danmarks anbefaling om, at børn under 12 år ikke bør drikke energidrikke, og at børn og unge fra 12 til 18 år anbefales at begrænse deres indtag af energidrikke.

Ernæringsrådet bemærker desuden, at Danmark har stillet forslag i EU om en udvidet advarselsmærkning af energidrikke. Dette forslag indebærer, at energidrikke udover mærkningen med et højt koffeinindhold også skal mærkes med den mængde koffein som børn, unge og gravide allerhøjest bør indtage. Ernæringsrådet støtter dette initiativ.

Ydermere mener Ernæringsrådet, at det vil være på sin plads, at skoler og fritidshjem, klubber m.m., hvor børn og unge færdes, henstiller til i dialog med forældrene at undgå indtagelse af energidrikke i disse sammenhænge.

Naalakkersuisoq for Sundhed er enig i Ernæringsrådets anbefalinger og mener, at indførelsen af en aldersgrænse på 12 år, skal følges op med oplysningsarbejde og en energidrikpolitik i skoletiden.

Med venlig hilsen

Anthon Frederiksen